

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

5 An fuerit ab originali peccato præseruata, & in primo suæ conceptionis
instanti sanctificata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

infundere. Quia hæc duo non repugnant, scilicet A
effectum procedere à causis, à quibus habiturus ef-
fet aliquam imperfectionem, si non impedirentur,
& nihilominus causas de facto impediri. Et hanc
sententiam benè docuit Caiet. opusculo de Conce-
ptione, ca. 3. dicens, hoc modo melius intelligi Bea-
tam Virginem potuisse esse propriè redemptam in
propria persona, etiam si in illa non habuerit origi-
nale peccatum. Quia illam et gratia, qua præuenta
est, fuit gratia redemptionis, & impediuit culpam
necessario emanaturam ex causis proximis, Deo
non impediente.

Quartò denique addendum est, inde non fieri
hominem sic iustificatum, semper aut post primum
instans conceptionis manere peccato obnoxium, in
primo enim instanti homo est quasi in dispositione
proxima, & causæ possunt tunc influere originale
peccatum, postquam verò per gratiam præuenientem
impeditæ sunt, prorsus evanescent, ut amplius
hominem maculare non possint, & idè omnis ho-
mo, qui ab originali liberatur, hoc ipso amplius non
manet illi peccato obnoxius. Vnde intelligitur esse
obnoxium peccato originali, prout natura antecedit
ipsam peccatum, non esse culpam, cum illam
naturæ ordine antecedit, nec reatum poenæ, cum
hic culpam consequatur, sed solum esse necessita-
tem quandam incurrendi culpam, & veluti ordi-
nem ad causas deficientes, quæ necessitate quadam
illam influunt, vel denique impotentiam quandam
vitandi huiusmodi culpam, nisi Deus eam impe-
diat.

SECTIO V.

An Beata Virgo fuerit ab originali peccato præser-
vata, & in primo sua conceptionis instanti sancti-
ficata.

PRIMA sententia affirmat fuisse conceptam in o-
riginali peccato, & nihilominus in primo instanti
sua conceptionis fuisse sanctificatam. Ita sentit ex
parte Henric. quodlib. 13. quæst. 13. Sed eò impro-
babili sententia. Quia gratia, & peccatum originale
privatiuè opponuntur, ut constat ex propria mate-
ria, & latè tractat Durand. 3. dist. 3. quæst. 2. Respon-
det autem Henricus, licet non potuerit Beata Virgo
in primo instanti esse in peccato originali, & reci-
pere gratiam, ex parte tamen agentis, scilicet Dei, in
eodem primo instanti fuisse infusionem gratiæ, ma-
nente peccato originali pro illo instanti. Sed rogo,
quid sit Deum infundere gratiam in illo instanti?
nam si est verè illam efficere, & producere intrinse-
cè, necesse est in illo instanti gratiam esse, & conse-
quenter inesse Virgini, quia non sit extra subiectum:
Aut non est efficere gratiam: & sic nihil aliud est,
quàm Deum esse veluti paratum ad infundendam
gratiam immediate post illud instans, quod forte
non fuit impossibile, non tamen de hoc loquimur.

Est ergo secunda sententia, quæ ait Virginem fu-
isse conceptam in originali, & paulò post fuisse san-
ctificatam. Hanc tenuerunt ferè antiqui scholastici
ante Scotum D. Thomas hic, & in 3. distinct. 3. vbi
Bonavent. Albertus Magn. Richard. Durand. Palu-
dan. Capreol. Alenf. & Henric. locis citatis Gregor.
in 2. distinct. 30. quæst. 2. Anton. 1. part. tit. 8. c. 2. Tur-
recrem. opusculo de hac re, Caiet. etiam proprio o-
puscul. & hic, Ferrar. 4. contra Gent. cap. 50. Funda-
menta huius sententiæ ad quatuor capita reuocan-
tur. Primum sumitur ex Scriptura, vbi sunt locutio-
nes generales, ut Omnes in Adam peccaverunt, ad Rom.
5. & alibi, à quibus regulis neminem licet excipere
sine Patrum, aut Ecclesiæ traditione, quæ in propo-
sito nulla est. Propter quod Albert. Magn. videtur
erroris damnare contrariam sententiam, & D. Tho.
quæst. 4. de malo, art. 6. dicit esse erroneum, aliquos

ex Adamo genitos per seminalem generationem,
immunes facere ab originali. Secundum caput est
ex similibus definitionibus, Concil. Arausic. Mile-
uit. & Florent. Potest confirmari, quia Pius V. ab-
stulit proprium officium conceptionis, quia in eo
dicebatur Beata Virgo immaculata, & præseruata. ut.
Tertium caput sumitur ex Patribus. Capreol. nu-
merat quadraginta. Caietan. videns non esse ad rem
reduxit ad quindecim. Cano. lib. 7. ca. 1. addit quæ-
dam alia testimonia dicens: nullum Sæctorum do-
cuisse contrarium, sed de hoc postea.

Ex Patribus quatuor modis possunt argumentari,
primò ex generalibus locutionibus, quas omit-
to, quia communes illæ tantum habent aliquam
vim, quæ simul omnes includunt in peccato, & ex-
cipiunt solum Christum. Leo Papa ferm. 1. de Nati-
uitat. Sicut nullum à reatu, & c. Cyrill. lib. 16. in Leuit. à
principio multa habet. Inter alia, Solus Iesus est, qui
nunquam inuenitur extra sancta, solus, qui peccatum non
fecit, similia habet Dialog. 1. de Trin. post med. Am-
bros. lib. 2. in Lucam c. de Circumcisione. Solus per om-
nia ex uatu de semina sanctus Dominus Iesus. Quæ
verba commendat multum Aug. 2. contra Iulian. in
princip. & de Perfectione iustitiæ circa med. dicit a-
lium præter Christum excipere esse contra Paulum.
Idem primo de peccat. merit. ca. 29. & sepe aliàs. Et
tract. 4. In Ioann. dicit singulare fuisse Christo non
habere carnem peccati, quia non fuit femine viri
conceptus: Qui, inquit, innocens? omnes ex illa tradu-
ce veniunt, de qua David. In iniquitatibus conceptus sum,
solus ille agnus, qui non sic venit. Idem Fulgent. de fide
ad Petr. c. 2. expresse Greg. lib. 11. Moral. in fine, & li-
bro 18. cap. 27. aliàs 35. circa illud, Non adaquabitur ei
aurum de Æthiopia, vbi tamen etiam de Natiuitate
loquitur.

Secundò ex illis Patribus, qui in particulari lo-
quuntur de Virgine, sed non satis apertè. Primò,
August. lib. 2. de peccat. merit. c. 24. dicit de Christo,
non sumpsit carnem peccati, licet de materna carne pecca-
ti. Secundò, idem August. in id Psalm. 34. Ego autem
cum mihi molesti essent, dicit, Mariam ex Adam conce-
ptam fuisse mortuam propter peccatum. Tertio, Ambro-
fermon. 6. in Psalm. 118. dicit, Carnem Christi in mare
fuisse obnoxium peccato. Quartò, Euseb. Emislen. ser. 2.
de Christi Natiuit. dicit, Ab originali nexu immunem, ne-
que ipsa Dei genitrix fuit. Quintò, Ansel. lib. 2. cur Deus
hom. c. 16. Virgo, inquit, in iniquitatibus concepta, & in
originali peccato nata est, quia & ipsa in Adam peccauit.
Sextò, Bernardin. Senen. ferm. 51. art. 1. capite 4. dicit
Bernardin. per sanctificationem Virginis remotum esse ab illa
originali peccato, & ablatam promptitudinem ad
malum. Septimò, Vincent. Ferr. ferm. 1. de Natiuit.
Mariæ, dicit Christum in primo instanti Conceptio-
nis, Virginem verò eadem die, vel hora fuisse sancti-
ficatam.

Tertio ex Patribus, qui dicunt B. Virginem esse
mundatam. Nam hæc locutiones supponunt culpam.
Ita loquitur Nazian. orat. 38. & 42. ferè circa med. S. Greg. Naz.
Maxi. sermon. de Assumpt. Rhemig. Psalm. 21. Bed. Maximi. in
Luc. 1. & citatur in Glos. ordinaria, & Fulg. sermon. Epist.
de Laudib. Virg. ait, Cum dixit Angelus gratia plena, o-
stendit ex integro iram exclusam prima sententiæ, & ple-
nam benedictionis gratiam restitutam. Difficilis loqui-
tur Chrysip. presbyt. Ierosolym. sermon. de B. Virgo
tom. 7. Bibliot. Cum omnibus inquit, argat de lap. u, in
quo illam constituit vel Eua cognatio. Et applicat illud
Psalm. 44. Obliviscere populum tuum, & c. & Richard.
de S. Vict. lib. 2. de Emmanuele c. 26.

Ultimò sunt Patres qui manifeste docent hanc
sententiam, à quibus duos reperio, Bernard. Epistol.
174. & Rupert. libr. 1. in Cantic. circa princip. Refe-
runtur alij duo Anton. Padua. ferm. 1. de Natiuitat.
Mar. & Erardus, vel Gerardus Episcopus, & martyr.
ferm. de Natiuit. Mariæ.

Quartò sunt rationes. Primò est illa vulgaris, quia
aliàs

Caietan.

Obnoxium
esse peccato
originali ut
sic, non im-
portat cul-
pam.

Henric.

Durand.

D. Thom.
Bonavent.
Albert.
Magn.
Richard.
Durand.
Palud.
Capreol.
Alenf.
Henric.
Gregor.
Anton. in
Turcrem.
Caiet.
Ferrar.
Rom. n. 1.Cic. Arni-
sic.
Conc. Mile-
uit.
Conc. Flo-
rent.
Pius V.
Capreol.
Cano.Leo Papa.
Cyrill.

Ambros.

August.

Fulgent.
Greg. Papa.

August.

Ambros.

Euseb.
Emisf.Bernardin.
Senens.Vincent.
Ferrar.Greg. Naz.
Maximi.Epist.
Rhemi-
Bed.Fulg.
Chrysip.
Ierosolym.Richard.
Victor.Bernard.
Rupert.Anton. Pa-
dua.
Gerard. E-
piscopus.

*Communis
totius Eccle-
siae consensio
de privilegio
Virginis.*

unt, aded vt in Academijs Parisiensi, Valentina & alijs, nulli ad Doctoratus Theologiæ gradum aditus pateat, qui prius sub iuramento non promiserit, nunquam se veritatem hanc oppugnaturum: non est autem verisimile, permiffum fuisse Spiritum sanctum vniuersam Ecclesiam in re tanti momenti grauiterrè errare, imò credendum est, ex illius inspiratione, hunc vniuersorum fidelium sensum, affectumque manasse.

Galatin.

*Bernard.
Anselm.*

Huc accedit ab Ecclesia festum Conceptionis celebrari, qui mos in Ecclesia Græca ante mille annos est ortus, vt Galatin. refert lib. 7. cap. 4. & in Calendario Græcorum signatur hoc festum die nona Decembris, vt videre licet in 4. tom. Bibliot. Sane in Latina verò introduci cepit ante quingentos fere annos, vt ex epistolis Bernardi constat. Et ex quadam epistola Diui Anselmi ad Episcopos Angliæ, in qua (vt fertur) scribit nō esse verum amatorem Virginis, qui hoc festum non celebrat. Tandem verò Ecclesia Romana ante ducentos annos celebritatem hanc generaliter amplexa, cultoribus eius singulares indulgentias impertit. Vnde quodammodo videtur, Conceptionem Virginis canonizasse. Non est ergo pium credere Ecclesiam in re tam graui decipi, aut falsò fundamento niti.

Obiectio.

Responsio.

Dicitur fortasse non celebrari hanc Conceptionem eo quod sancta sit, sed quia fuit magnum Dei beneficium, initiumq; maiorum. Sed hoc nulla ratione probandum est, quia (vt ex sensu fidelium constat) Ecclesia non celebrat hoc festum, tantum in gratiarum actionem respectu Dei, sed etiam in honorem Virginis: non esset autem Virgo honore digna propter Conceptionem suam, nisi in illa sancta fuisset. Deinde D. Thom. Bernard. & Ildesfons. putant satis probari Virginem, tempore Natiuitatis suæ fuisse sanctam, quia Ecclesia Natiuitatem celebrat, ergo idem iudicium ferrent de Conceptione, si festum celebrari conspicerent. Denique Galatin. lib. 7. cap. 5. dicit, in quibusdam martyrologijs expressè poni festum Conceptionis, propter summam puritatem, & sanctitatem illius, & ex dicendis hoc fiet euidentius.

Obiectio.

Responsio.

Iam verò dicunt alij non celebrari festum Conceptionis, sed sanctificationis, quocunque tempore sit facta, vel certè, (si celebratur dies Conceptionis) non idè esse, quia in primo instanti, sed quia illo fortasse die sanctificata fuit. Sed hoc etiam est contra Ecclesiæ mentem, quæ semper intendit speciale Virginis priuilegium, & immunitatem hoc festo die celebrare, cuius rei manifesta sunt signa. Primò, quia Bernardus dicta epistola 174. hoc sensu intellexit mentem Ecclesiarum, quæ hoc festum colere incipiebant. Nam si solam sanctificationem celebrarent, non esset, cur illas reprehenderet. Deinde Concilium Basiliens. sess. 36. disertè dicit antiquam esse Ecclesiæ consuetudinem celebrandi hoc festum in honorem immaculatæ Virginis Cōceptionis. Tertiò, in quodam officio Romano de hoc festo, quod Sixti quarti autoritate confirmatum est, sæpè hoc expressè dicitur, & intentio huius festi declaratur. Et eodem modo loquitur Sixtus quartus in extrauag. Cum præexcellsa, & extrauag. Graue nimis, de reliquijs, & veneratione Sanctor. vocans Conceptionem puram, & immaculatam, & concedens indulgentias hoc pie credentibus, & colentibus. Et ita etiam intellexit hæc decreta Concilium Trident. sess. 5. vbi illa cōfirmat. Vnde idemmet Sixtus quartus dicit, non peccare eos, qui sentiunt Beatam Virginem fuisse conceptam sine peccato, & propterea festum eius celebrant, est ergo hæc sine dubio intentio, & ratio huius festiuitatis. Adde eodem modo dicere aliquem posse, cum Ecclesia celebrat Natiuitatem Virginis, non idè esse, quia in ipsamet Natiuitate sancta fuerit: sed quia intra illum diem fuit sanctificata: at hoc planè falsum est, & absurdum.

Sixtus IV.

Conc. Trid.

dum, vt ex dictis constat: ergo idem est in præsentia. Et ratio generalis est. Quia Ecclesia propriè colit, & celebrat ipsa mysteria, & priuilegia sanctæ Conceptionis, & Natiuitatis.

Tertiò, augetur vis huius fundamenti. Quia hæc celebritas, & persuasio initium sumpsisse dicitur ex diuina reuelatione, cuius famam percubuisse suo tempore Bernardus refert: nec relinquit vt falsam, sed vt dubiam, Bonauentura autem, & Henricus illam admittunt, nescio tamen, quo sensu interpretantur. Marfilij tres reuelationes refert, quas dicit fuisse graues, & miraculis confirmatas. Habetur etiam reuelatio de hoc mysterio facta sanctæ Brigite, libro 1. capite 9. & libro 6. capite 49. & 55. Ad quam extenuandam Caiet. ex Antoni. 1. part. Theolog. tit. 8. capit. 2. ait contrarium fuisse reuelatum sanctæ Catherinæ Senensi. Sed neque Anton. neque alij, dum scripserunt vitam Beatæ Catherinæ, huius reuelationis meminere, sed tunc inuenta videtur, quando necessaria visa est ad minuendam auctoritatem aliarum. Quartò, maximè hoc confirmat esse in Ecclesia religionem institutam, & approbatam in honorem immaculatæ Conceptionis, in cuius regula, capite 3. dicitur, animam Virginis à primo instanti creationis fuisse sanctam. Quam regulam, & institutum probant Iulius secundus, Leo decimus, & Alexand. sextus, concedendo priuilegia, vt patet ex compendio Mendic. verbo, communicatio. §. 18. & Conceptio. §. 10. 12. & 13. Quintò, fauet decretum Basiliens. Concil. sessione 13. vbi non simpliciter definit hoc de fide, sed esse pium, consensum fidei, & Scripturæ, vetatque docere contrarium. Et licet illud Concilium non sit legitimum (vt constat ex actibus eius, & ex Concil. Lateranens. sub Leone 10. sessio 10.) non propter aliquam hæresim, sed propter schisma, quia sub obedientia Papæ non processit, in his tamen, quæ ad Pontificem non spectant, magnam habet auctoritatem, & saltem magnum, circa hanc veritatem, Ecclesiarum. Episcoporum consensum ostendit. Sexto, tandem fauet Concil. Trid. sess. 5. quatenus à generali decreto de originali peccato Beatam Virginem excipit, eamque immaculatam vocat, & decretum Sixti 4. cōfirmat.

Ex quibus expeditum relinquitur, secundum fundamentum sententiæ præcedentis. Sicut enim Concilium Trident. decretum suum interpretatur, ita significauit antiquorum Conciliorum decreta esse intelligenda, eadem enim est omnium fides. Quæ expositio per se erat necessaria, quia illa Concilia non solum de Conceptione: sed etiam de Natiuitate loquuntur, vt patet in Concilio Mileuit. can. 2. & 4. Illa verò officij mutatio à Pio V. facta nihil obstat. Neque enim id fecisse credendus est, quia aliquid falsum in illo officio contineretur, sed quia omnia voluit ad antiquum morem reuocari: sicut etiam Beatam Annam, & sanctum Rochum è Calendario expunxit, quo nihil eorum sanctitati derogatum est. In eo verò, quod festum Conceptionis, & Natiuitatis eodem officio celebrari voluit, vtriusque solennitatis propria ratione retenta, huic nostræ sententiæ non parum fauit. Tertiū principale fundamentum huius sententiæ ex Patrum auctoritate petendum est, quorum testimonia in varios distinguere ordines possunt. Primus ea continet, quæ in specie de Virgine, & originali peccato loquuntur. Primò Damascen. orat. 1. de Natiuit. Mar. virg. de illius Conceptione agens sic loquitur. Natura gratiam anteuertere ausa non est, sed ransisper expectauit, dum gratia fructum suum produxisset. Et infra. O beatos Ioachim & Iosab, & quibus immaculatum semen effluxit, o præclarum Anne vuluam, in qua, raris incrementis formatus fuit sanctissimus fœtus: & infra. forte illud excelsi brachium obtusum naturæ lignem Spiritu sancto, tanquam digito suo, ex acutis, viuam scalam sibi ipsi condidit, & infra. O sanctissima, quæ principatus & potestates seculi, immaculata

*Bernard.
Bonauentura
Henric.
Marfil.*

*Caiet.
Antonin.*

*Religio in-
stituta in
honorem im-
maculatæ
Conceptionis
B. Virgi-
nis.*

*Iulius 2.
Leo 10.
Alex. 6.
Conc. Basiliens.*

Conc. Lateran.

Conc. Trid.

Conc. Mileuit.

*Tertium
fundamen-
tum ex Pa-
tribus.*

Damasc.

maculata conservata in Dei sponsam. Quibus verbis satis aperit, & eleganter, & mysterium explicat, & rationem, & modum illius indicat. Multaque familia habet oratione secunda, & inter alia dicit, ventrem Annæ fuisse, locum, in quo Deus sanctificationis arcam condidit, & orat. 3. dicit. Conceptionem Virginis fuisse collapsi generis nostri excitationem, & integram restitutionem. Et oratio. 1. de Assumptione, gratie (inquit) abyssum inuenit, quæ animam non minus, quam corpus Virginem custodiret. Et orat. 2. Ad hunc, inquit, paradysum serpens aditum non habuit, & infra vocat eam, immaculatam, quæ cum terrenis viscibus nihil habet commune, & introducit Virginem hoc modo ad filium loquentem, animam meam tibi charam accipe, quam à peccati labe putam servasti, & ideo lib. 3. de fide capite 2. Virginem vocat, semper sanctam: quia nimirum nunquam in statu peccati fuit.

Laurent. Insin. sermon. de Annunciat. Ab ipsa, inquit, Conceptione in benedictionibus est preuentus dulcedinis, & à damnationis alienæ chirographo prius est sanctificata, quam nata. Clarius in lib. de casto connub. Verbi, & animæ, capite septimo, circa med. ait. Quotquot ex ipsa nati sunt propagine, exceptis dumtaxat mediatore Christo Iesu, & eius matre, sub hac peccati lege sunt conditi. Idem in fasciculo amoris capite septimo, circa finem. Et lib. de gradib. perfectio. capite primo, post medium, discite, inquit, Ab originali delicto nullus excipitur, præter illam quæ genuit mundi Salvatorem. Solent verò nonnulla loca huius sancti in contrarium citari, quæ omisi, quia nullam omnino difficultatem habent. Et de illis videri potest Epistola Philippi Stancharij, quæ in fine operum eius habetur. Tertiò quidam antiquus Pater (qui ob humilitatem Idiotæ nomen sibi imposuit, & ante octingentos annos scripsit librum de contemplatione Virginis) in capit. 2. & 6. & veritatem hanc ex professo tractat, & definit, & ideo, verba eius omitto.

Phil. Stancharij. Idiotæ.

Cyrrill. Alex.

Feuardent.

Sedulius Poeta.

Vincent. Ferrer.

Quartò, referri solet Cyrrill. Alexand. libro 6. in Ioan. capit. 15. vbi sic inquit, excepto solo Christo, & Beatissima eius matre etiam excepta, omnes in peccato nascimur: ipsum autem de Natiuitate in vtero loqui patet: tum ex contextu: tum, quia si de Natiuitate extra vterum loqueretur, plures deberet excipere. Notauit quidem hunc locum Feuardent. in libro 3. Irenæi capite 23. ne quemquam tamen minus doctum deciperet, adnotare debuisset, illum librum non esse Cyrrill. sed Chrysostomum. Potest tamen hic locus Cyrrill. vt cunctique refarciri ex homilia 6. in Concil. Ephes. habita, & habetur 6. tom. illius capite 6. vbi de laudibus Virginis mirè loquitur, & inter alia sunt hæc verba, quæ ad præsentem causam facere possunt, Salue sancta Deipara pretiosum totius orbis thesaurum, lampas inextinguibilis per quam diabolus cælo decidit, & prolapsus plasma in cælum recipitur, & infra, Quis vnquam de archicælo audiuit, quod suum ipsius templum construxerit, & in eo habitare prohibitus sit. Quintò, Sedulius lib. 2. Paschalis de miraculis Christi, in princ. (habetur tom. 8. Biblio.) qui ante millecentum annos scripsit, postquam lapsum primi hominis, & totius humani generis descripsit, inquit, fecisse Deum Vt vnde culpa dedit mortem, pietas daret inde salutem, & subiungit. Et velut in spinis mollis rosa surgit acutis, Nil, quod ledat habens, matremque obscurat honore: Sic Eua de stirpe, sacra veniente Maria. Virginis antiquæ facinus, noua Virgo piaret.

Huius autem Doctōristanta est authoritas, vt nonnulla carmina, quibus Ecclesia in laudem Virginis vitur, ex hoc eius libro desumpta sint. Sextò addere possumus sanctum Vincentium Ferrerium, qui licet interdum subobscurius loquatur, tamen in hanc sententiam planè inclinat, in sermo. primo de Natiuit. dicit enim. Virginem eadem die, & eadem hora Conceptionis sine dilatione fuisse sanctificatam, & subdit. Quando corpus B. Virginis fuit perfectè
Fr. Suarez. tom. 2.

A organizatum, & anima illi coniuncta per creationem, tunc altissimus sanctificauit tabernaculum suum, & serm. 2. de Natiuit. Virg. ad illius Conceptionem accommodat verba illa, fiat lux, & addit, non credatis, quia fuerit sicut in nobis, qui in peccatis concipimur: sed statim, ac anima fuit creata, fuit sanctificata, & statim Angeli in cælo celebrauerant festum Conceptionis.

In secundo ordine numerabimus Patres, qui de Virgine loquentes generaliter, & absolute docent eam fuisse omni culpa liberam, & immunem. Quorum princeps sit August. in illo loco celebri de Natiuit. & Gra. capite 36. Excepta Virgine matre, de qua, cum de peccatis agimus, nullam prorsus habere volo questionem, inde enim scimus, quod plus gratie ei collatum est ad vincendum omni ex parte peccatum, quia cum concipere meruit, & parere, quem scimus nullum habuisse peccatum. Quæ quidem verba (quidquid alij contendunt) non possunt ad actualia peccata coarctari, Primò quidem, quia toto illo libro generatim tractat de peccato, vt contra Pelagianos concludat neminem esse sine peccato, etiam infantes. Quod non potest de actuali sed de originali peccato verum esse. Cum ergo ab hac generali clausula Virginem excipiat, eodem sensu loqui necesse est: quia si originale peccatum habuisset, illam excipere non oporteret. Secundò, quia è conuerso, si de solis actualibus loqueretur, non oportuisset solam Virginem excipere, multi enim sunt, qui tantum habuerunt originale peccatum: vt innocentes, neque enim illo loco de solis adultis tractabat. Tertiò ex ipsis verbis, quæ sigillatim ponderanda sunt, dicit enim, cum de peccatis agitur, nullam de Virgine se velle habere questionem, ergo neque hanc, in qua verlamur. Dicit deinde, omni ex parte viciis peccatum, ergo ex parte originalis: & actualis, vt nomine Bernardi exponitur in quodam sermone super hanc Canticum, Salue Regina, qui inter opera eius habetur. Tandem rationem subdit: quia concepit Deum, qui nullum habuit peccatum, sicut ergo hic non solum actuale: sed omne omnino peccatum de Christo negatur, ita & in prioribus verbis negatur de Virgine, vt (sicut idem August. dixit, ser. 20. ad fratres in eremo) talis suo modo sit mater, quæ sit & filius. Quartò coniungo hunc locum cum alio eiusdem Augusti. quinto contra Iulian. capite 9. vbi generalem regulam constituit. Eum, qui in adulta ætate peccatum non fecit, in infantili ætate peccatum non contraxisse: sed Beata Virgo in adulta ætate peccatum non fecit, vt ex priori testimonio, vt minimum constat, ergo ex principiis Augustini necessariò concluditur Beatam Virginem in infantili ætate non contraxisse peccatum. Nisi quis fortasse subterfugiat, & posterius illud testimonium de eo tantum exponat, qui sua vi, & natura vitare potuit omne peccatum, seu potius impecabilis fuit. Sed hæc euasio gratis, & præter vim verborum confingitur, & seruata proportionem integrum manet argumentum. Sicut enim is, qui natura sua est impecabilis, ex vi suæ conceptionis immunis est ab originali peccato, ita quæ per virtutem gratiæ nunquam peccauit, eadem ab originali culpa præseruata fuit. Secundus testis sit Cyprian. libro de Cardinalib. Christi. operib. capite de Natiuit. Christi, vbi de Beata Virgine sic loquitur. Non sustinebat iniustitiam, vt illud vas electionis communibus lacefferetur iniuriis, quoniam plurimum à ceteris differens, natura communicabat: non culpa, & infra, matri plenitudo gratiæ debebatur, & Virgini abundantior gloria, qua carnis, & mentis integritate esset insignis. Tertiò, Ambr. serm. 22. in Psal. 118. circa illa verba. Quare seruum tuum, Domine, inquit, suscipe me, non ex Eua, sed ex Maria, vt incorrupta sit Virgo, sed Virgo per gratiam, ab omni integra labe peccati. Et lib. de instit. Virg. cap. 5. Non de terra, sed de cælo vas sibi hoc per quod descenderet, Christus elegit, & sacravit templum pudori. Quartò. Hier. circa illud Psal. 77. Eduxit eos in nube diei, per nubem. Virginem allegoricè interpretatur,

August.

Bernard.

August.

Cyprian.

Ambr.

Hieron.

C

tur, quam dicit, diei vocari, quia semper fuit in luce, & nunquam in tenebris. Et quamquam non certo constat hoc opus esse Hieronymi, non est tamen dubium, quin antiquum habeat gravem authorem. Fateri etiam idem Hier. super Ecclesiastes decimum, ubi conferens Virginem cum Patriarchis & Prophetis, dicit illam fuisse liberam omni peccato, & corrice peccati. Quinto, Sophronius Episcopus Synod. in 6. Synod. act. 11. dicit Beatam Virginem ab omni contagione corporis, animae, & mentis fuisse liberatam, & in codice Vaticano habetur: ab omni corporis & animae, mentis labe fuisse liberatam, & ita vertit Turrian. in panopl. Sexto, sic etiam sanctus Brun. in Psal. 101. vocat eam ab omni peccato liberam. Septimo, eodem modo loquitur Richard. Victor. in c. 26. & 42. in Cant. & libr. 1. de Emmanuele c. ultimo. Octavo, Petr. Damian. ser. de Nativitate Virg. ait, Quid vitij in eius corpore, aut mente vindicare sibi potuit locum, quae totius divinitatis meruit esse sacrarium. Et serm. de Annunciat. habet haec verba notanda. Cum fecerit Deus omnia sua opera valde bona, hoc melius fecit, confectans sibi in eare conciliatorium aureum, in quo se post tumultus Angelorum & hominum inclinaret, & requiem inueniret. Tandem Arator libr. 1. in Act. Apostolorum in prin. tomo 8. Bibliot. ante mille annos sic scripsit.

A Nato formata suo, mala criminis Eve
Virgo secunda fugat: nulla est iniuria sexus.
Restituit, quod prima tulit.

Tertio principaliter sunt testimonia, quibus Virgo dicitur immaculata, incontaminata, purior Angelis. Nam cum haec spiritualis puritas consistat non solum in positiva perfectione gratiae, sed etiam in carentia culpae, necesse est ad veritatem harum locutionum, quod Virgo caruerit omni culpa, non minus, quam Angeli Beati. Ita vero loquuntur, Iacobus in Liturgia, quam sexta Synod. Cant. 32. venerat, sibi autem saepe repetit. Commemorantes sanctissimam, immaculatam, & gloriosissimam Dominam nostram matrem Dei. Circa finem vero addit, dignum est, ut te vere Beatam dicamus, & omnibus modis irreprehensam, honorabiliorem, quam Cherubim, tibi, o plena gratia uniuersa creatura gratulatur, quae est templum sanctificationis, &c.

Secundo, Andreas Apostolus (ut in eius gestis refert Abdias lib. 4. hist.) dixit, sicut primus Adam formatus fuit ex terra antequam esset maledicta, ita secundus Adam formatus est ex terra Virginea nunquam maledicta.

Tertio, in septi. synod. act. 3. vocatur immaculata, & omni sensibili, & intellectuali natura purior. Quarto, Concilium Francor. Episc. ad Episcopos Hispaniae vocat, immaculatam, prorsusque puram. Quinto, Ephrem, in lamentatione Virginis, & in oratione ad Virginem sic incipit, Immaculata, prorsusque pura Virgo Dei-para. Sexto Origen. hom. 1. ex variis, vocat eam, immaculatam & dignam matrem digni & immaculati filij. Septimo, Andreas Creden. ser. de Assumptione, multa habet similia, & Euthym. ser. de Zona Virginis. Octavo praecipue notari solent verba Anselmi, libr. de Conceptu Virginali. c. 18. decuit Virginem ea puritate nitere, qua maior sub Deo nequit intelligi: cum ergo maior sit puritas, quae carentiam peccati originalis includit, & haec merito dici possit esse sub Deo, quandoquidem non ex propria vi, & natura, sed per gratiam Christi habetur, haec puritas sine dubio decuit Dei matrem. Vnde D. Thom. in primo, d. 44. q. vnica, articulo 3. ad 3. exponens hoc Anselmi testimonium, dicit, Beatam Virginem habuisse tantam puritatem, ut ab actuali, & originali peccato fuerit immunis. Nono, Theod. lib. 3. in Cant. circa illa verba: sexaginta sunt Reginae sanctissimae, & immaculatissimae Dei genitricem Mariam, appellat, & infra inquit, inter tot animas omnium hominum, qui saluantur, ut electa columba, est vna illa sola, quae Christum genuit virgo mater, puella Maria, quae puritate profecto Cherubim, & Seraphim antecellit. Decimo Fulbertus Car-

noten. (vt Canis. refert, libr. 1. c. 7.) sic Virginem salutatur, Ave Maria electa, quae immaculata semper extitit: ab exordio tuae creationis, quia paritura eras creaturam totius sancti stirpis. Citatur etiam S. Dominicus. tract. de corpore Christi, qui eodem modo de perpetua sanctitate, & puritate Virginis loquitur, & Gregor. Neocæsariensis in expositione salutationis Angelicae, dicens, solam Virginem fuisse sanctam, & prorsus impollutam corpore & spiritu. Et Anselm. in libr. de Exordio humanae salutis, & Richard. Victor. ser. de immaculata Virginis Conceptione. item in sermonibus de Assumptione, quae sub nominibus Hieron. & Augusti. feruntur, & frequentissime apud Patres huiusmodi locutiones reperiuntur. Denique Chrysostomus Ierosolym. presbyter in sermo. de S. Maria. Ave, inquit, solis ortus, qui nullum ferre potes occasum.

Quarto principaliter uti possumus illis Patrum testimoniis, quibus docent omne gratiae beneficium aliis collatum, perfectiori modo datum esse Virgini, ut supra latè retulimus. Vnum enim ex praecipuis beneficiis diuinis est creatio in gratia, & perpetua innocentia. De qua ratione plura infra dicam. Nunc notanda sunt verba Hippolyti. orat. de sanctificatione. Qui dixit honorare patrem, & matrem, ut decretum à se promulgatum observaret, omnem gratiam matri, & honorem impendit.

Quinto, confirmari hoc non immerito potest ex Patribus asserentibus, per Beatam Virginem destructum esse originale peccatum, & demonis imperium. Neque enim originali culpae subditi oportuit illam, per quam peccatum ipsum expellendum erat. Id autem multis docet Cyril. illa hom. 6. in Conc. Ephesi. & Iren. libr. 3. contra haeres. c. 33. ubi dicit Beatam Virginem, sibi, & uniuerso generi humano factam esse salutis causam, & Augusti. ser. 35. de Sanctis. Hac prima, inquit, matri damna resoluta, autrix peccati Euae, autrix meriti Mariae. Ad eundem modum loquitur Epiphanius. haeres. 78. Et Andreas Cretensis. orat. de dormitione de Deiparae solae, inquit, praeter naturam fuit electa ad naturam resurgendam, sola deseruit opifici uniuersae naturae. Laurentius etiam Iustinian. de Connub. Verbi, & animae, capit. 9. propter hanc causam vocat Virginem, interemptricem peccati. Similia habet Innocent. 3. ser. 2. de Assumpt. & S. Brun. ser. de Nativ. Mariae accommodans illud Iob. 4. 6. Nunquid illud ei, aut ligabis eum ancillis tuis, dicit Virginem esse, cui Dominus ligauit Leuitatem, Denique Hefychius concione 2. de B. Virg. tom. 7. Bibliot. Sancti. inter alia vocat eam, praclarum nostrae naturae ornamentum, gloriam luti nostri, quae Euae pudore, Adamum comminatione liberauit, audaciam demonis contriuit, quam concupiscentiae fumus non attingit, neque vermis voluptatis laesit. Optima etiam sunt verba Anselm. li. de Excellent. Virg. ca. 9. quae infra iterum referemus.

Sexto, quae citantur in contrarium, partim nobis fauēt, partim facili exponi possunt, paucā verò contradicunt. Primo enim generales Sanctorum locutiones eundem sensum habent, quem similes Scripturae, & Conciliorum, eandem enim fidem docent. Vnde non excludunt Virginis priuilegia, cum verò solum Christum excipiunt, intelligunt solum eum ex vi suae conceptionis fuisse sanctum ad eum modum, quo sacra Scriptura de Deo dicit, solus habet immortalitatem: nemo bonus, nisi solus Deus, scilicet à se, & de se. Illis enim loquendi modis non excluditur omnis accidentalis participatio, seu communicatio per gratiam, ut rectè dixit Ambr. libr. 3. de fide ad Gratian. c. 2. Hanc verò interpretationem praedictis Patrum locutionibus necessariò adhibendam esse constat. Quia non solum de originali, sed etiam de actuali peccato loquuntur, ut patet apud Augusti. lib. 5. contra Iulian. cap. 9. & eodem modo dixit Clemens Alexand. libr. 1. Pedagog. c. 2. proprium esse Dei, nihil omnino peccare. Et Nazianz. orat. 4. S. viri simul, dicit, eum vixisse statum, qui omni prorsus peccato vacat.

Deum

Deum supra humane naturæ modum constituisse, & in multis ex supra citatis idem facile animaduerti potest.

In secundo ordine citatur primo August. qui solum dicit carnem Virginis fuisse, *carnem peccati*. Quod verum est, non quia illa caro aliquando fuit subdita peccato, aut informata anima carente gratia: sed quia fuit mortalis, & passibilis ex debito peccati, cui de se erat obnoxia, si per Christi gratiam non fuisset præseruata: Christi autem caro solum fuit, in similitudinem carnis peccati: quia has pœnalitates non contraxit ex peccato, sed illas assumpsit, ut nos peccato liberaret. Et idem ferè sensus est secundi testimonij eiusdem Augustini: quamquam ibi non dicit simpliciter Virginem mortuam fuisse propter peccatum, ut in argumento citatur, sed cum ad dito, scilicet, propter peccatum Adæ. Ambrosius vero, qui tertio loco ponitur, eundem sensum patitur, quamquam reuera non dicat, prout refertur, carnem Christi in matre fuisse obnoxiam peccato, sed in parentibus, v. g. in Adamo, & aliis. Obseruandum verò est carnem Christi, quæ propriè significat corpus, vel humanitatem eius, non posse dici obnoxiam peccato, neque in se, neque in matre, neque in parentibus: quia ab illis non per feminalem rationem descendit, sed altiori modo. Vnde solum materialiter, vel (ut Augustin. loquitur) *secundum corpulentam substantiam in illis continebatur*: solum ergo dixit Ambrosius carnem Christi, prout fuit in parentibus, seu potius ipsam carnem parentum, in qua caro Christi aliquo modo continebatur, fuisse peccato obnoxiam. Quartò verò, Euseb. Emisen. non magis fideliter refertur. Non enim absolute dicit neminem caruisse originali peccato, neque etiam Virginem. Sed verba eius sunt, *per se neque ipsa Deipara immunis fuit*. Quod est verissimum, solum enim Christus per se, & vi sua immunis fuit. Dū verò hic author addit particulam, *per se*, satis indicat per Christum Virginem fuisse immunem. Quintus qui adducitur, est Anselmus, qui non solum de conceptione, sed etiam de natiuitate loquitur, & idèd eius verba in omni sententia expositione indigent. Deinde illa verba non sunt Anselmi, sed Bosij, qui ad Anselmum velut aliquod obijciens loquitur. Cui Anselmus nihil respondet, præterquam Virginem, ab omni labe fuisse mundatam, id est, præseruatam, vt commodè exponi potest ex doctrina eiusdem Anselmi. libr. de conceptu Virginali. c. 7. vbi dicit eum, qui ex semine, & cum libidine conceptus est, hoc ipso dici posse in peccatis conceptum, quia inde habet necessitatem contrahendi peccatum, & quia ipse per se non potest habere iustitiam, quam deseruit in Adamo. Non ergo requirit ex vi illius locutionis peccatum re ipsa contractum, aut carentiam iustitiæ, sed necessitatem contrahendi peccatum, & indigentiam gratiæ Christi, vt c. 8. explicat. Quid autem ipse de Virgine senserit, aliis locis satis explicuit, quæ in superioribus retuli. Sextus erat Bernardin. Senens. qui apertè præmittit se velle ab hac quæstione abstinere, & idèd nihil in particulari dicit, sed generalibus vtitur verbis. Sanctus autem Vincentius, qui septimo loco ponitur, nostram potius confirmat sententiam, vt ostensum est.

Alia testimonia, quæ in tertio ordine referuntur optimè, & propriè de præseruatione intelliguntur, vt ipse etiam Caietanus fassus est. Oportet enim in hominis generatione duo distinguere, primum est ipsa conceptio seminis, quæ meritò, *immunda* vocatur à Patribus, & *subdita peccatis*, quia fit cum libidine, & concupiscentia, & aliis imperfectionibus ex peccato contractis, & quia de se est veluti origo originalis culpæ. Alterum est corporis animatio, quæ est propria conceptio, de qua nunc agimus: & hæc, quamquam de se possit dici peccato obnoxia, tamen, si coniunctam habeat sanctificationem, non

A propriè dicitur immunda, quia per ipsam sanctificationem mundatur, dicitur autem hæc sanctificatio propriè, *mundatio, & purgatio*, (quamuis sit etiam præseruatio) quia non solum habet pro termino à quo, simplicem negationem sanctitatis: sed etiam culpam, non quæ præcessit: sed quæ futura necessariò esset, nisi gratia præueniret. Propter hanc ergo causam dicunt Sancti Virginem fuisse *purgatam, & mundatam*, quamquam Nazianz. non sine mysterio, *purgatam* dixerit.

Ex Patribus, qui vltimo loco referuntur, Gerardū videre non potui, neque Antonium Paduanum, nam in concionibus eius, quæ circumferuntur, nihil huiusmodi reperitur. Rupertum verò fateor illius fuisse sententiæ, & eius æqualem Bernardum, cuius ætate cœpit festum conceptionis celebrari: priuatim tamen, & sine Pontificia autoritate, propter quod (vt ipse expressè dicit) timuit ad illam sententiam accedere. Vnde si nunc viueret, & præsentis Ecclesiæ faciem videret, & Romanorum Pontificum autoritatem impensè fauentem huic sententiæ, dubium non est, quin illam veneretur. Idemque existimandum est de D. Thom. qui tantum Ecclesiæ autoritati, & consuetudini vbique defert, vt præferendam dicat cuiuscunque Doctoris sancti autoritati, vt videre est. 2. 2. q. 10. art. 12. & hac 3. p. q. 68 art. 10.

Vltimo loco rationibus confirmanda est nostra sententia ex rei decencia, & sapientissima Dei prouidentia sumptis. Vt enim dixit August. lib. 3. de liber. arbi. cap. 5. *quidquid tibi vera ratione melius occurrerit, id scias fecisse Deum*. Quod tunc maximè verum est, quando contrarium aliquo modo incongruum, aut Deum minimè decens apparet. Prima ergo ratio sumitur ex parte Christi Dei hominis, quatenus verus est filius Virginis. Decebat enim Deum puritatis, & sanctitatis amatorem talem sibi formare matrem, quæ omnino esset pura & sancta, & ab omni peccato aliena. Ad quod maximè confirmandum valent omnia, quibus D. Thom. art. 4. probat in Virgine nullum fuisse actuale peccatum, & quæ citat ex secunda ad Corinth. 6. *qua conuenio lucis ad tenebras?* & Proverb. 17. *Gloria filiorum patres eorum*, & Sapientiæ primo, *in maleuolam animam non introibit sapientia, neque habitabit in corpore subdito peccatis*, & Cant. 4. *tota pulchra es amica mea, & macula non est in te*. Maior enim macula est originale peccatum, quàm aliquod actuale, & magis facit subditum dæmoni. Confirmatur, si quis nobilitatis audius, & honoris posset sibi condere, & eligere parentes, sine dubio eligeret quantum posset, omni ex parte nobiles: ergo. Dicat fortè, hoc tantum probare de eo tempore, quo Beata Virgo concepit filium, quia tunc oportuit, vt esset omnino pura. Tamen hoc falsum est, vt ex supra dictis constat. Aliàs ex hoc principio non posset probari, toto tempore vitæ ante conceptionem filij, fuisse præseruatam ab omni peccato veniali, & motu concupiscentiæ: & habuisse alia priuilegia gratiæ. Ad dignitatem ergo filij non tantum pertinet puritas matris eo tempore quo illum concepit: sed simpliciter toto vitæ tempore. Quod ita declaratur. Nam eo tempore, quo Beata Virgo concepta fuit, iam existerat persona illa, quæ eam sibi condebat, & præparabat in matrem: ergo ad prouidentiam eius & sapientiam pertinuit, ex tunc illam præuenire, & purissimam custodire. Vt si filius Regis aliquam sceminam in suam sponsam educaret, omnem adhiberet curam, vt summa semper honestate, & nobilitate viueret. Et confirmatur tandem hæc ratio ex similitudine, quàm esse oportuit inter filium, & matrem, præsertim in morib. & gratia, & animæ, ac corporis puritate. Decuit ergo, vt in carentia originalis peccati essent similes, licet nō æquales, est enim originale peccatum, *habitus dissimilitudinis ad Deum, homini ingenuus*, vt Dion. loquitur c. 2. de Ecclesiast. Dionys.

D. Thom.

D. Thom.

2 Cor. 6.
Proverb. 17.
Sap. 1.
Cant. 4.

Obiactio.

Respons.

Dionys.

Hierarch. huiusmodi habitum per Baptismum expelli dicens, & per gratiā in fusionem, quæ hominem facit similem Deo, non ergo decuit huiusmodi habitum, vel vno momento esse in Virgine, quam oportuit filio esse simillimam, cum illi data sit veluti in adiutorium simile sibi. Vnde Aug. li. de Assumptione Virg. c. 5. simili coniectura vitur, vt ostendat carnē Virginis non vidisse corruptionem, quia nec illam Christi caro vidit.

August.

2. Ratio.

Dion.
August.
Duplex
modus re-
demptionis
Psal. 143.

Dici potest, totam hanc rationem præcisè consideratam rectè procedere, si aliunde priuilegium hoc non esset contra dignitatem Christi, vt est vniuersalis Redemptor. Propter hoc adiungitur secunda ratio, nam hoc ipsum priuilegium Virgini concessum maximè redundat in gloriam Christi, vt Redemptor est, & hanc eandem dignitatem nō parum illustrat, ergo ex parte ipsius Christi nihil est, quod ad hanc veritatem credendam non inducat. Antecedens patet, quia vt supra dictum est ex Dion. capit. 8. de Diuin. nom. circa finem, & August. circa id Psalm. 85. *eruisi animam meam ex inferno inferiori*. Duplex est redimendi modus, vnus erigendo lapsum, alter preueniendo iam iam lapsum, ne cadat, iuxta illud Psalm. 143. *Redemisti seruum tuum de gladio maligno*, id est, custodisti, ne interficeretur. Ex his autem posterior modus est sine dubio opus maioris gratiæ, & benenolentiæ, & cæteris paribus maioris efficaciat, ac potestatis, ergo decuit, vt Christus matrem suam nobilissimo modo redimeret. Præsertim, quia ad gloriam Christi pertinet vterque redemptionis modus. Neq. enim aliquis ita erit impius, vt neget, merita eius potuisse ad vtrumque sufficere, cum sint infinita, & multo efficaciora ad influendam gratiam, quam peccatum Adæ ad culpam. Si autem fuerunt illa merita efficaciat ad hunc effectum, oportuit sanè in aliquo manifestari, ergo maximè in matre eius, & vnicè ac singulariter in illa, tum propter singularem cum Christo coniunctionem: tum quia proprio, ac singulari modo ad redemptionem cooperata est, illius pretium de sanguinibus suis quodammodo conferendo, quatenus ex illis caro Christi formata est. Propter quod, quamuis Christus hominum sit salus tamen B. Virgo singulari modo eum vocat *salutare iuum*, Luc. 1. Quod benè confirmant verba S. Bern. Senen. ser. 51. c. 3. dicentis Christum Dominum magis venisse in carne mortali pro B. Virgine redimenda, quam pro omnibus hominibus, etiam si omnes simul cum illa conferantur, & propter hanc causam illam vocat *primogenitam Redemptoris*, & in hanc sententiam refert glossam in illud Cant. 4. *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa*.

Merita
Christi in
Virgine re-
dimenda
qualiter
eluxerint.
Luc. 1.
Bernard.
Senen.
Gloss.
Cant. 4.Tertia ra-
tio.Dignitas
matris Dei
quanta.

Anselm.

Quarta
ratio.

Tertia ratio ex muneribus Virginis colligi potest. Dat enim Deus vnicuique gratiam eo tempore, modo, & perfectione, quo secundum rectam, & prudentem rationem maximè congruit fini, dignitati, & officio, in quo ab ipso Deo constituitur, vt disputat. prima: scilicet. secunda explicatum est: sed prima dignitas Virginis fuit esse matrem Dei, quo titulo illi debetur maximus amor, & honor, & cum hac coniuncta est alia, scilicet singulari modo cooperari redemptioni: cui fini nihil potest magis esse contrarium, quam peccatum. Et ex his sequitur tertia scilicet, vt singulari modo sit domina omnium, & Regina Angelorum. Nam (vt rectè dixit Ansel.) *sicut Deus omnia creando Pater est, & Dominus omnium: ita Beata Virgo suis meritis cuncta reparando Mater est, & Domina rerum*, non decebat autem dominam esse inferiorem seruis, scilicet sanctis Angelis in perpetua sanctitate, & vitæ innocentia, ac puritate.

Et hinc concluditur quarta ratio in quodā principio supra posito fundata. Quia nullum gratiæ beneficium alicui puræ creaturæ collatum Virgini negatum est: sed creati in gratia est magnum gratiæ beneficium quod Adæ & Eux collatum est, & perfectæ innocentia excludens omnem culpam & communica-

ta est Angelis: ergo vtrumque multò perfectius concessum est Virgini. Nec refert, quod gratia præseruans à peccato statim contrahendo, nulli concessa sit: tum quia hinc fit Virginem magis indiguiffe hoc beneficio, quam cæteros, ideoque potiori iure atque ratione illi fuisse tribuendum: tum etiam, quia nihil mirum est, quod aliquid maius matri, quam cæteris concedatur.

Quinta ratio sit. Quia Christus dispensauit cum matre in alijs legibus, vt in lege fomitis, in illa, *In dolore paries filios*, & in illa, *in puluerem reuerteris*, ergo multo magis oportuit, vt in hac lege cum illa dispensaret, quia omnes nascimur filij ire, Quia non est minus potens ad dispensandum in hac, quam in cæteris, neque erat minor causa dispensandi, sed maior, cum ad honorem matris, & filij hoc magis necessarium sit, quam reliqua. Vnde non est mirum, quod dispensatio singularis sit, quandoquidem causa vnica est, & singularis, sicut etiam carnis dolore in partu & paulò post mortem resurgere ad perpetuam gloriam corporis, ac denique carere omni inordinato motu fomitis, propria, & singularia priuilegia sunt ipsius Virginis, vt etiam Bernard. notauit dicta Epist. 174. Ex quibus etiam veluti inductione quadam concluditur, mysteria gratiæ, quæ Deus in Virgine operatus est, nō esse ordinarijs legibus metienda, sed diuina omnipotentia, supposita rei decentia, absque vlla Scripturarum contradictione, aut repugnantia.

Quinta
ratio.Priuilegia
Virginis
singularia.

Bernard.

Sexta ratio confirmat præcedentem. Quia sicut maius malum est originale peccatum, quam corruptio carnis, vel similes defectus: ita præseruatio ab hac culpa erat bonum magis necessarium, magisque decens matrem Dei, quam cætera omnia, cur ergo Deus, qui alia concessit, hoc negaret, cum neque ad Christi dignitatem pertineat, neque expediat? sic enim August. li. de Assumptione, capit. 4. & 10. quamquam autoritate non cogeretur, propter solam vim rationum dixit, sentit, & nos posse carnem Virginis vermibus, & corruptioni fuisse traditam. Et si doctores catholici, qui de perpetua Virginitate B. Virginis disputant, prudenter dicunt, quamquam nulla esset autoritas, rationibus satis posse conuinci, cur non simili ratione sentiemus animam Virginis, nunquam fuisse aut demoni subiectam, aut peccati macula infectam? Quæ ratio ita commodè explicari, & ponderari potest. Nam si Beata Virgini daretur optio, quid potius veller, carere à principio originali culpa, an corpus suum post mortem illam seruari, sine dubio illud primum eligeret. Imò addit Cordub. li. 1. q. Theol. q. 49. ad finem, potius eligere debuisset carere originali peccato, quam esse matrem Dei. Quia si hæc præcisè comparentur, magis est detestanda culpa: quam quodlibet aliud malum, seu quam carentia cuiuscunque boni: ergo eadem ratione sapientissimus Deus, & filius Virginis, multò magis existimandus est, hoc malo illam liberaffe, quam reliquis. Nec verisimile est subleuando Virginem ad tam excellens bonum, tantum tamq. indecens malum in illa permisisse.

August.

Cordub.

Septima ratio præcedentem declarat, & confirmat. Quia Deus non permittit aliquod malum nisi propter aliquod maius bonum, vt docet Dion. ca. 4. de Diuin. Nominib. & August. sæpè, qui ex infinita Dei bonitate, sapientia, & potentia, id euidenter colligit, sed permittit in Virgine hunc lapsum, nec per se amabile est, nec vllum adfert bonum, sed potius multa bona iam explicata impediret. Dicit fortasse aliquis non esse hanc nouam permissionem præteream, qua Deus permittit lapsum Adæ. Sed hoc non rectè dicitur. Quia diuina prouidentia, quæ ad omnia particularia descendit, non tantum generatim, & confusè: sed etiam in indiuiduo, & figillatim omnia disponit, vel permittit, & in singulis momentis omnium curam habet, & præsertim existiman-

Septima
ratio.Dionys.
August.

Obiectio.

Respon.

dum est, prouidentiam valde specialem habuisse erga matrem suam, seu in illa condenda, & disponenda: non ergo est verisimile absque magna causa, & necessitate permisisse, vt peccatum originale contraheret. Dicit aliquis potuisse hoc permitti ad maiorem Virginis humilitatem. Sed si hæc ratio esset valida, potius veniale, quam originale peccatum permittendum fuisset. Quia verò illud magis voluntarium est, eo magis ad humilitatem conferre potest. Deinde, illa ratio ad vtrunque est inefficax. Quia perfectior modus obtinendi, seu exercendi humilitatem est, quando id fit ex perfecto lumine, & cognitione, quam si fiat ex alicuius mali experientia. Quod humilitatis genus perfectissimum in Christo fuit, & illum Beatissima Virgo imitatur: & ideo non indignum peccato, propter humilitatis perfectionem.

Octaua ratio potest ex effectibus colligi, duplices enim sunt effectus originalis peccati, alij culpam includunt, vel ad illam inclinant, vel indecentiam quandam ex illa contractam continent, alij sunt meritoriales absque vlla indecentia. Priores non fuerunt in Virgine, & ideo caruit omni culpa actuali, in ordinatoque motu etiam primo primo, & corpus eius propter eandem causam non fuit in cineres reductum. Si ergo hi effectus propter solam indecentiam, seu habitudinem ad culpam non fuerunt in Virgine, multò minus fuit ipsa culpa. Et ideo dixit August. supra, hos effectus præsertim fomitis, & actualis culpe habere infallibilem connexionem cum originali culpa. Alij verò effectus, cum nihil indecentis, sed solam poenam afferant, permanserunt in Virgine, quia & ad conseruandam fidem, & ad meriti augmentum, & ad maiorem cum Christo similitudinem conferunt, vt latè Damascenus tractat duabus orationib. de Assumptione. Neque ex his effectibus colligi potest originalis culpa, quæ actu præcessit. Quia sicut remisso nobis originali peccato relinquuntur hæc poenæ propter supra dictas causas, ita præseruata Virgine ab originali culpa, non fuit necessarium hos effectus impediri, nec decuit, vt dictum est.

Nona sumitur ex simili, nam Ioannes Baptista propter munus præcursoris, Christique presentiam fuit sanctificatus in vtero matris: sed matris dignitas infinite superat dignitatem præcursoris, & coniunctio Virginis cum Christo, & præsentia Christi in Virgine est longè altioris ordinis, & rationis, vt in dicauit Angelus illo singulari verbo, Dominus tecum, ergo debuit Beata Virgo sanctificari non solum in vtero matris, sed etiam à principio suæ conceptionis, vt non solum in quantitate gratiæ, vel aliquo temporis acceleratione, sed etiam in priuilegio veluti alterius rationis, superaret.

Decima ex alijs diuinæ gratiæ effectibus, quos Deus in ordine ad Incarnationem diuini Verbi operatus est. Nam vt pararet viam Christo, ante multa tempora quosdam homines singulariter elegit, eisque abundantem gratiam contulit, vel vt essent, quasi ex primarijs Christi progenitoribus, quibus fieret peculiaris Christi promissio, vel vt Christi mysterium singulari reuelatione cognitum alijs prædicarent, & propter hanc etiam causam peculiarem populum elegit, & sanctificauit, magnisque donis, & beneficijs affect, vt ex illo Christus nasceretur. Quæ ergo credibile est, moram aliquam præstidisse Deum in sanctificanda, & præparanda ipsamet matre, ex qua proximè, & immediatè carnem erat sumpturus, & non potius statim à principio conceptionis domum suam sanctificasse? Præsertim cum aduersarij fateantur, vel eadem die, vel eadem hora, vel etiam immediatè post primum instans hoc factum esse, & Spiritus Sanctus eadem facilitate potuerit in ipso primo momento gratiam infundere, & hoc fit magis consentaneum fini huius operis, vt declaratum est.

Fr. Suarez, Tom. 2.

Vndecimam rationem addere possumus ex parte aliorum hominum sumptam. Multum enim ad gloriam hominum, & ad complementum beneficiorum Dei erga illos spectat, vt non solum quædam natura humana in Christo, sed etiam aliqua creata persona humana fuerit perpetuò innocens, & nunquam subdita dæmoni. Adde etiam, ad quandam consummatam diuinorum operum, ac Regni cælestis perfectionem hoc pertinere: tum ob maiestatem, & dignitatem Reginæ: tum etiam, vt omnes modi gratiarum, & misericordiæ Dei in illo resplendant.

Duodecimè ita cōcludere possumus. Quia Theologi ad persuadendum fuisse in Virgine alias perfectiōnes, non vtuntur efficacioribus rationibus, quam huiusmodi, quæ in decentia rei nituntur, & eas putant esse efficaces, quia debuit Beata Virgo esse idonea Dei mater. Cur ergo in præsentī materia non existimabimus eas efficaces, aut certè efficaciores? cū carentia peccati originalis, quæ suo modo substantiam vitæ spiritualis attingit, magis ad idoneam dispositionem matris Dei pertineat, quam aliæ perfectiōnes, quæ licet, decentes sint, per se tamen, & formaliter sanctitatem non augent, nec minuunt, vt sunt Virginitatis integritas in partu, carnis incorruptio, carentia omnis inordinati motus, &c. Et augetur vis huius rationis, quia, si eis non obstantibus negatur hoc priuilegium esse Virgini concessum, debilitantur planè rationes omnes, quibus similes gratias aut de Virgine, aut de ipso Christo persuadere solemus. Quod si dicatur alias gratias semper nitī maiori aliqua autoritate: in primis existimamus non ita esse, si attente, quæ diximus, ponderentur, & maximè si tempora distinguantur, considereturque ætas illa, in qua, v.g. resurrectio, & assumptio Beatæ Virginis prædicari cœpit. Deinde (quidquid de autoritate sit, nunc de illa non agimus, sed de rationum pondere, & efficacia.

Vltimo prudentem, & quasi practicam rationem ita conficiō. Nam Ecclesia sua autoritate nobis concedit facultatem ita interpretandi scripturas, vt Virginem sub peccato re ipsa contracto non comprehendant, & non solum dat nobis licentiam bene, & digne sentiendi de puritate, & sanctitate Virginis, sed etiam nos inuitat, & concessis indulgentijs inducit: quis ergo potest recta ratione aliter de Virgine sentire? cum præsertim recta ratio, & pietas postulet, vt quam possumus, optimam existimationem de illa habeamus. Et vnusquisque ita esse debeat erga illam animatus, & affectus, vt si in eius arbitrio, & potestate situm esset, hanc gratiam, & priuilegium illi concedere non dubitaret. Ergo saltem in iudicio ferendo, quod nobis concessum est, euidenti ratione conuincimur, vt in illius fauorem inclinemur.

Tandem hoc idem suadent solutiones rationum contrariæ sententiæ, quæ ex dictis colligi facile possunt. Prima enim, quæ in redemptione fundatur, potius contrarium probat, vt vidimus. Secunda verò fundata in testimonio Pauli, solam probat Virginem fuisse mortuam in Adamo, non verò in se propter speciale priuilegium, loquendo de spirituali morte. Neque enim Caietano concedimus (quidquid ipse contendat) absolute, & simpliciter ita loquendum esse, Virginem fuisse spiritualiter mortuam, cum absolute nunquam caruerit spirituali vita, nec in se peccatum, & spiritalem mortem contraxerit, cuius contrarium propositione illa, de indiuidua persona prolata, significatur. Secus verò est si sit sermo cum illo addito, in Adamo, sic enim est vera locutio, quia solum significat secundum quid, & in alio fuisse mortuam. Neque refert Patrum simpliciter conclusisse, Ergo omnes mortui sunt: in generali enim locutione facilius hoc permittitur: tum, quia est locus priuilegio: tū etiā, quia ex contextu, & ex alijs locis facilis erat sensus, vt ad Rom. 5. sicut in Rom. 5.

C 3

Adam

Adam omnes moriuntur, &c. Ad tertiam rationem iam dictum est, Christi meritum efficacius esse ad præferuendam matrem, quam fuerit radix infecta ad influendum peccatum. Quarta item ratio ex effectibus sumpta contrarium probat, ut vidimus. Sexta quæ fundatur in singulari Christi privilegio, ex præcedentibus sectionibus expedita est, singulare enim privilegium Christi est, sanctum esse ex vi conceptionis sue, hoc autem non communicatur Virgini, sed quædam eius participatio, ut declaratum est. Quo loco optime quadrant verba Vlpiani: in lege, Princeps. ff. de legib. dicentis. Princeps legibus subditus non est: Augusta vero licet sit subdita principi, tamen eadem privilegia illi concedit, quæ ipse habet.

Vlpianus.

Si virgo ante Christum esset defuncta, in sinu defecisset Abrahæ.

D. Thom. Alenf. Cordub.

Ad quintam verò rationem, quæ aliam questionem indicat, scilicet, si Beata Virgo fuisset mortua ante Christum, quid futurum esset. In primis dicitur eadem interrogationem habere locum in omni sententia. Quia ad questionem hæc parum refert, quod B. Virgo fuerit à peccato præseruata, vel statim post conceptionem mundata. Secundò verò dicitur, data hypothefi, probabilius videri, in eo euentu defecuram fuisse in sinum Abrahæ, nec visuram fuisse Deum, donec Christus morte sua regni ianuam aperiret, iuxta legem Dei ordinariam. Ita docent D. Th. hic art. 1. ad 3. & Alenf. 3. p. q. 9. m. 3. art. 2. § 3. alij Doctores in 3. d. 3. Cordub. lib. 1. q. 47. & probatur ex generalibus scripturæ sacræ regulis adiuncta ratione, quia Adam peccando sibi, & vniuerso generi humano regni cælestis ianuam occlusit, & ideo, donec satisfactum esset pro tota natura, nulli omnino patere potuit. Hæc autem ratio secundum legem communem, & ordinariam procedit.

Dubium.

Scot. Gerf.

Dubitari autem posset, an in illo euentu dispensatus esset Deus cum virgine: est enim hoc verisimile, ne Dei mater omnino sancta, & innocens post absolutam viam, in aliquo inferni loco detineretur, ne statim ad patriam euolaret. In quam sententiam videtur inclinare Scot. d. 3. q. 1. & Gerf. sermone quodam de Incarnatione, & in Parisiensi scola dicitur esse communis. Aliunde verò non videtur decere, ut anima aliqua foret perfectè beata, & in statu omnino impassibili, antequam Christus pateretur, & anima eius ad illum statum perueniret. Deinde, quia cum illa dilatio sit tantum quædam poena, quæ sanctitatis, & amicitie diuinæ perfectionem nihil minueret, neque indecens est, neque incongruum ut anima Virginis illam sustineret, veluti patienter expectans Christi animam, nolens perfectè beari, donec illa passionem suam finiret. Et hæc posterior sententia sicut communior est: ita & verisimilior, quamquam dicere possumus, sapienter prouidisse Deum, ne similis euentus accideret, ut omnia incommoda cessarent.

Responsio.

SECTIO VI.

Quæ certitudine tenendum sit B. Virginem fuisse sine peccato conceptionem.

Ratio dubitandi est, quia Ecclesia celebrando festum Cōceptionis videtur canonizasse, seu auctoritate sua declarasse Beatam Virginem fuisse sanctam in ipso conceptionis momento, ergo vel iam hoc est de fide, vel saltem tam certum, quam indubitatum est, Summum Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse.

Canis. Parua.

Almain. Clithou. Titelman.

Propter hæc fortasse causam Hæretici huius temporis dicunt esse grauem culpam, & errorem contra fidem, festum Conceptionis celebrare, ut refert Canis. libr. 1. cap. 8. & Parua libr. 5. defensionis fidei, circa finem. Aliqui verò catholici iudicio prorsus contrario putant esse de fide sententiam à nobis supra definitam. Ita sentit Almain. de potestate Ecclesiæ c. 16. Clithouæus autem super Damasc. libr. 3. ca. 2. dicit contrariam sententiam esse impiam, & contra

A Ecclesiæ definitionem. Titelman. verò Io. 2. ait non sine impietate pertinaciter defendi Deniq. Parisienses in eadem dicuntur esse sententia propter Concilij Basil. auctoritatem.

Tertia opinio est, hanc sententiam de immaculata Virginis conceptione, specie tantum esse piam, & probabilem, re tamen vera falsam, & ita incertam, ut nulla ratione possit Ecclesia illam definire. Ita Caiet. Opusc. citat. c. 5. & Canus. lib. 4. de locis c. 4. & lib. 7. c. 3. & lib. 12. c. 11. Fundamentum est, quia Ecclesia sine Dei reuelatione non potest aliquid definire contra generales canones scripturæ, & communiorum Patrum sententiam, & expositionem.

Caiet. Canus.

Dico tamen primò veritatem hanc, scilicet, Virginem esse conceptam sine peccato originali, posse definiri ab Ecclesia, quando id expedire iudicauerit. Probatur, nam imprimis, Ecclesiam posse controuersiam hanc in alterutram partem decidere, aperte supponunt Sixtus IV. & Pius V. in suis decretis, & idem sentierunt omnes Patres Concilij Basilienf. & docuit expressè Abulenf. supra, & tandem Caietanus in fine opusculi negare non aude: sed non potest terminare hanc litem definiendo contrariam sententiam, cum falsa sit: poterit ergo hanc nostram definire. Secundò hoc ita declaratur. Quia hæc veritas est supernaturalis, multum referens ad Ecclesiæ utilitatem, & pietatem, & peruenire res potest ad eum statum, in quo absque noua, & explicata reuelatione habeat Ecclesia sufficientia motiua ad veritatem hanc definiendam, ex implicita, & tacita Dei reuelatione sibi sufficienter propofita: ergo. Antecedens declaratur, quia sæpe Ecclesia sua auctoritate, assistente sibi Spiritu sancto, similes controuersias definiuit, absque noua reuelatione expressa, ut potest manifestis exemplis ostendi, in questione de habitibus infusis, de canonica auctoritate aliquorum librorum sacræ scripturæ, de carentia omnis peccati venialis in ipsamet Virgine. Addi etiam potest exemplum de resurrectione eius, de gloriosa assumptione, & de sanctitate natiuitatis eius: ex his enim aliqua iam sunt de fide, alia verò sunt fidei proxima, & nullus dubitat, quin tandem possint definiri. Ad hanc definitionem satis est, ut aliqua supernaturalis veritas in traditione, vel scriptura implicitè contenta sit, ut crescente communi consensu Ecclesiæ, per quam sæpe Spiritus sanctus traditiones explicat, vel scripturam declarat, tandem possit Ecclesia definitionem suam adhibere, quæ vim habet cuiusdam reuelationis, respectu nostri, propter infallibilem Spiritus sancti assistentiam. Quod autem hæc veritas huius ordinis sit, facile hoc modo declaratur. Quia sæpe in scriptura indicata est, ut vidimus: deinde ab antiquissimis Patribus, & (ut creditur) etiam ab Apostolis est tradita. Ad hæc vniuersali Ecclesiæ consensione paulatim recipitur non sine magno animarum fructu, nec sine motione (ut creditur) Spiritus sancti, qui plenitudinem gratiæ Virginis ita esse intelligendam, sensim Ecclesiam docet. Potest igitur hic Ecclesiæ consensus ita crescere, ut tandem possit Ecclesia absolute, & simpliciter rem definire, neque contraria sententia habet probabile fundamentum.

Dico secundò hæcenus nihil esse in hac controuersia ab Ecclesia definitum, ideoq. sententiam nostram non esse de fide. Hæc conclusio colligitur ex Concilio Trident. Et ex decretis Sixti IV. & Pij V. & constat, quia nulla extat talis definitio. Nam concilium Basilienf. nec propriam & expressam definitionem edidit, neque illud concilium habet certam, & infallibilem auctoritatem. Adde, neque ex festi celebritate colligi posse tantam certitudinem, quanta in alicuius sancti canonizatione esse solet, quia ipsemet Pōtifex, qui hoc festum approbat, declarat se solum probare sententiam illam ut piam, magisque probabilem. Quod satis est, ut piè, & sine

Sixtus IV. Pius V. Conc. Bas. Abulenf. Caiet.

Quidnam necessarii sit, ut qui piam ab Ecclesia definiti possit.

Conc. Trident. Sixt. IV. Pius V.